

การรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์  
ไม่พร้อมในวัยรุ่นโดยใช้กระบวนการจัดทำสื่อหนังสือสั้น  
กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอโกสุมพิสัย  
จังหวัดมหาสารคาม

THE EFFECT OF SHORT FILM PRODUCTION TO IMPROVE  
THE PREVENTIVE BEHAVIOR FOR THE PREGNANCY IN TEENAGER  
DURING THE HIGH SCHOOL PERIOD AT KOSUM PHISAI DISTRICT,  
MAHASARAKHAM PROVINCE.

วิวัฒนา เรื่องฤทธิ์<sup>1</sup>

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ฤทธิ์รงค์ เรื่องฤทธิ์<sup>2</sup>

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

โรงพยาบาลโกสุมพิสัย<sup>1</sup>, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม<sup>2</sup>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) เพื่อศึกษาผลของการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นโดยใช้กระบวนการจัดทำสื่อหนังสือสั้น กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม กิจกรรมในการวิจัยประกอบด้วย กิจกรรมการสร้างสัมพันธภาพ, กิจกรรมค้นหาสภาพปัญหาโดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม, กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสะท้อนปัญหาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง, กิจกรรมบรรยายให้ความรู้เลือกแนวทาง วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม, กิจกรรมเรียนรู้กระบวนการผลิตหนังสือสั้นผ่านการปฏิบัติจริง, กิจกรรมการประกวดหนังสือสั้น, กิจกรรมการนำเสนอชิ้นงานและเผยแพร่สู่ชุมชน, การสนทนากลุ่ม, การติดตาม และ กิจกรรมการประเมินผล รวมระยะเวลา 24 สัปดาห์ เลือกพื้นที่ดำเนินการโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติเชิงพรรณนา และใช้สถิติ Independent t-test, Paired t-test และมีค่าความเชื่อมั่นที่ 95% รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลที่ได้จากกระบวนการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลกลุ่มทดลอง

ผลการศึกษา พบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น, ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือสั้น,

การรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจและสังคม มากกว่าก่อนการทดลอง และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p\text{-value} < 0.05$ )

โดยสรุป ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการทดลองครั้งนี้ คือ กระบวนการผลิตหนังสั้น โดยถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการรับรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ อย่างเข้าใจง่ายและเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และสามารถประยุกต์ใช้กับกลุ่มบุคคลอื่นได้

**คำสำคัญ:** กระบวนการทำหนังสั้น; การป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น; การรับรู้พฤติกรรมปฏิบัติ

### ABSTRACT

This quasi - experimental research was to investigate the effect of short film production to improve the preventive behavior for the pregnancy in teenager during the high school period at KosumPhisai district Mahasarakham province. The research design comprised relationship building activity using group discussion, sharing experience activity by the role model to reflect the relevant problems, exchanging corresponded activity, alternative problem solving, workshop of short film production, Short Film Competition, presentation, follow up and evaluation activity. The samples were selected busily simple purposive Sampling method devised into 2 groups of 40 samples as an experimental group, and 40 samples of control group. The quantitative data was collected using questionnaire and then statistically analysed using the independent t-test, paired t-test at the significant level ( $p < 0.05$ ). The qualitative data was collected using group discussion and interview and then statistically analysed using the content analysis.

The result showed that the experimental group has significant higher perception on the preventive behavior for pregnancy mean score than those in control group ( $p < 0.05$ ).

In conclusion, the key success of this research was key actors as the processes of Short film production that regard to improve the preventive behavior for the pregnancy in teenager. The purpose is aimed to modifying behaviour of the target group by the experiential learning.

**Keywords:** Short film production; Pregnancy in teenager; Perception on the preventive behavior

## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การตั้งครรภ์ในสตรีวัยรุ่นเป็นปัญหาที่สำคัญทางด้านสังคมและสาธารณสุขของทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย จากการรายงานผ่านสื่อมวลชนอยู่บ่อยครั้งว่าประเทศไทยมีปัญหาที่รุนแรงกว่าประเทศอื่น ๆ คือ อัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไทยสูงเป็นอันดับที่หนึ่งของทวีปเอเชียและเป็นอันดับที่สองของโลก วัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น และมีแนวโน้มอายุน้อยลงเรื่อย ๆ ทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ตามมาหลายประเทศให้ความสนใจ เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่ยังไม่ควรเกิดขึ้น เพราะวัยรุ่นยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน หากเกิดพฤติกรรมดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่ออนาคตได้แก่ ปัญหาการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ, ปัญหาทางสังคมด้านต่าง ๆ เช่น การโดนตีตราจากสังคม, ปัญหาทางจิตสังคมของวัยรุ่นและผู้ปกครอง และปัญหาจากการตั้งครรภ์วัยรุ่น ซึ่งจะเกิดปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ การทำแท้ง ปัญหาการออกจากโรงเรียน ปัญหาการถูกทอดทิ้งและทารกเติบโตมาเป็นปัญหาของสังคม พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2554 ข้อมูลจากการสำรวจของกระทรวงสาธารณสุขในโรงพยาบาลของรัฐ พบว่า วัยรุ่นตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 40 สอดคล้องกับข้อมูลขององค์การอนามัยโลกที่ระบุว่า ประเทศไทยมีจำนวนหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี ตั้งครรภ์และคลอดบุตรถึงร้อยละ 13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ทั่วโลกที่ระบุไว้ร้อยละ 10

นอกจากนี้ ยังพบว่าวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอายุเฉลี่ยในขณะเริ่มมีเพศสัมพันธ์ต่ำที่สุด และเมื่อตั้งครรภ์แล้วส่วนใหญ่เลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อไป และจากข้อมูลการคลอดของวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ของจังหวัด

มหาสารคามมีแนวโน้มที่มีจำนวนลดลง ข้อมูลอัตราการคลอดของแม่วัยรุ่น อายุระหว่าง 15-19 ปี ต่อพันของแม่อายุ 15-19 ปี อำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในปี พ.ศ.2560-2561 คิดเป็นอัตรา 32.4 และ 33.8 (เกณฑ์คือไม่เกิน 38 ต่อพัน) ซึ่งแม้จะไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน แต่สูงเป็นอันดับ 2 ของจังหวัดส่วนร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี อำเภอกอสมพิสัย ปี 2560-2561 คิดเป็นร้อยละ 13.4 และ 10.87 (เกณฑ์คือไม่เกินร้อยละ 14.5)

จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ต้องการให้เด็กและเยาวชนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ซื่อสัตย์สุจริต สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ ดังนั้น การสร้างองค์ความรู้และการรับรู้ในด้านป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรได้ โดยการฝึกนักเรียนทำบทปฏิบัติการในภาคสนามจะให้นักเรียนมองเห็นปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบจากการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปราย แสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนรู้จักคิด ลำดับความคิด มองหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา และมีวิธีการตัดสินใจที่ถูกต้อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกระบวนการทำหนังสือให้นักเรียนได้เรียนรู้ และลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนจะได้ฝึกคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงเนื้อหาด้านการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยเรียน เข้าสู่หนังสือก็จะได้อะไรจากการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งอันจะทำให้เด็กเกิดความรู้และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในที่สุด

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้อยู่เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ

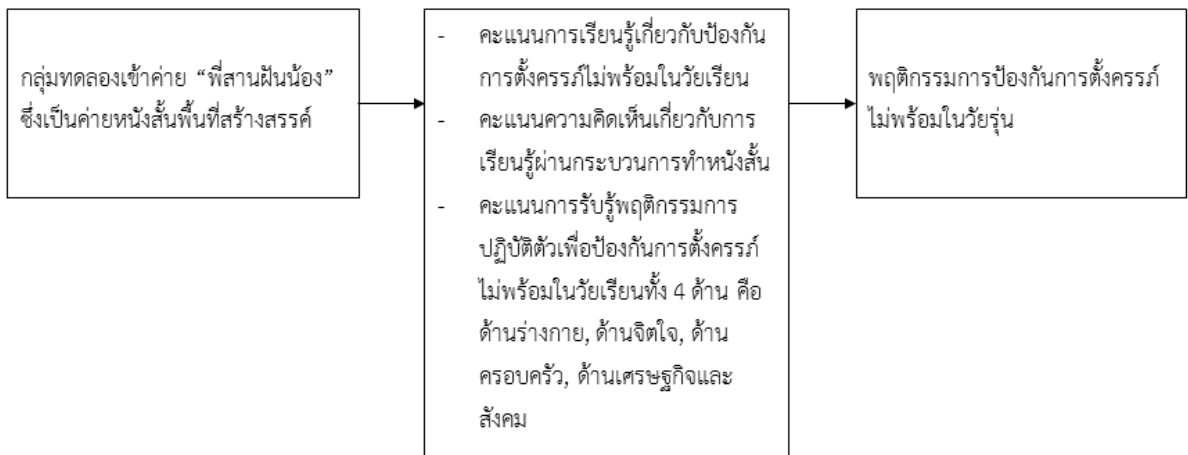
ทำหนังสือ และ การรับรู้พฤติกรรม การป้องกัน การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัด มหาสารคาม โดยใช้กระบวนการ จัดทำหนังสือ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

### สมมติฐานของการวิจัย

กลุ่มทดลองหลังจากเข้าร่วมโครงการ การอบรมเกี่ยวกับการทำหนังสือ และการ รับรู้พฤติกรรม การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน

มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง และ กลุ่มทดลองยังมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ในหัวข้อดังต่อไปนี้ การเรียนรู้เกี่ยวกับ การป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน, ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ ทำหนังสือ, การรับรู้พฤติกรรม การปฏิบัติตัว เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ในด้านร่างกายด้านจิตใจด้านครอบครัวด้าน เศรษฐกิจและสังคม

### กรอบแนวคิดการวิจัย



### วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ รวบรวมข้อมูลตามตัวแปร ก่อนและหลังการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการทำหนังสือมาใช้ในการพัฒนาเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบกลุ่มละ 40 คน โดยกลุ่มทดลองได้เข้าค่าย “พี่सानฝันน้อง”

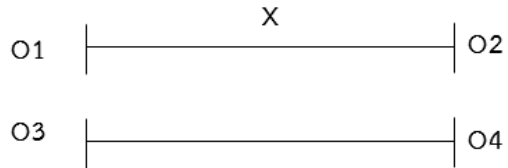
เรื่องการผลิตภาพยนตร์สั้นโดยการให้ความรู้จากวิทยากร เป็นเวลา 24 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบได้รับความรู้จากโรงเรียนที่ศึกษาตามปกติ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธี การใช้แบบสอบถาม, การสนทนากลุ่มของนักเรียน และแบบสัมภาษณ์ครู และใช้สถิติ Independent t-test, Paired t-test และมีค่าความเชื่อมั่นที่ 95% รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ของข้อมูลที่ได้จากกระบวนการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลกลุ่มทดลอง

### แผนภูมิการทดลอง

กลุ่มทดลอง (ชั้นตอนที่ )

กลุ่มเปรียบเทียบ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง



$O_1O_3$  หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนทดลอง กลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือและการรับรู้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน

$O_2O_4$  หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังทดลอง กลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่าน

กระบวนการทำหนังสือ และการรับรู้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน

X หมายถึง กระบวนการจัดทำค่ายอบรมหนังสือและการป้องกันพฤติกรรมการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนและกระบวนการประกวดหนังสือ

### การคำนวณขนาดตัวอย่าง

การคำนวณขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย กรณี 2 กลุ่มประชากรที่เป็นอิสระต่อกัน<sup>(1)</sup> ดังนี้

$$n/gr = \frac{2(Z_{\alpha} + Z_{\beta})^2 \sigma^2}{(\mu_1 - \mu_2)^2}$$

$$n/gr = \frac{2(2.64 + 1.28)^2 20.71}{(2.34)^2}$$

$$n/gr = 32.25 \text{ คน (33 คน)}$$

ในการศึกษาครั้งนี้ให้ความสำคัญและคำนึงถึงหลักจริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงโดยกลุ่มทดลองเลือกจากนักเรียนทั้งหมดที่เป็นตัวแทนของแต่ละโรงเรียนเข้าร่วมโครงการค่ายอบรมการทำหนังสือ จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน รวม 40

คน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ จากโรงเรียนหนองเหล็กศึกษา จำนวน 40 คน รวมทั้งหมด 80 คน

### กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นตัวแทนเข้าร่วมโครงการค่ายอบรมหนังสือและการรับรู้พฤติกรรมการตั้งครรภ์

ไม่พร้อมในวัยเรียน โดยศึกษาในโรงเรียนเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้งหมด 8 โรงเรียน จำนวน 40 คน

2. กลุ่มเปรียบเทียบ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการค่ายอบรมหนังสือและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน โดยศึกษาในโรงเรียนหนองเหล็กศึกษา อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 40 คน

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมค่ายฯ สำหรับการสนทนากลุ่ม จากโรงเรียนมัธยมวัดกลาง จำนวน 5 คน

4. คณะครูที่ควบคุมดูแลนักเรียนกลุ่มทดลองสำหรับการสัมภาษณ์ครูจาก 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวม 8 คน

#### • เกณฑ์คัดเข้า (Inclusion Criteria)

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศึกษาในโรงเรียนเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม อายุ 15-19 ปี สัญชาติไทย อ่านและเขียนภาษาไทยได้และต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจและสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัย

#### • เกณฑ์คัดออก (Exclusion Criteria)

นักเรียนที่ไม่สมบูรณ์ทางสติปัญญาและอารมณ์ รวมถึงการมีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย ได้แก่ ตามมองเห็นไม่ชัด หูตึง ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ มีความพิการทางด้านร่างกายเป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมค่ายหนังสือ

• เกณฑ์การถอนออก (Discontinuation Criteria)

1. กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลในแบบสอบถามไม่ครบถ้วน

2. กลุ่มตัวอย่างลาพักการเรียนหรือลาออก

3. นักเรียนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการวิจัย

### เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล อาทิ วิทยานิพนธ์ กฎกระทรวง บทความ วารสาร หนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และ เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป, ส่วนที่ 2 แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์, ส่วนที่ 3 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือ และส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการเก็บข้อมูลตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้, ทำการบันทึกเทปบทสนทนา, ถอดเนื้อหาจากเทป และทำการวิเคราะห์เนื้อหา

2.3 แบบสัมภาษณ์ครูที่ควบคุมดูแลนักเรียนกลุ่มทดลอง มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการความลึก ความสมบูรณ์ และความชัดเจนของการรับรู้พฤติกรรมและทักษะของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโครงการ

### ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการทั้งหมดโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

**ระยะที่ 1 :** กระบวนการจัดทำค่างานชิ้นประกอบด้วย 6 กิจกรรม คือ

1. การประเมินผลกลุ่มทดลองก่อนการฝึกอบรม โดยการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้เกี่ยวกับป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน, ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือ และการรับรู้พฤติกรรมปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนในด้านต่าง ๆ

2. การสร้างสัมพันธภาพ

3. กิจกรรมค้นหาสภาพปัญหาโดยการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม และการสะท้อนคิดในสถานการณ์สภาพปัญหา

4. กิจกรรมการตอบคำถาม เพื่อประเมินการเรียนรู้พฤติกรรมปฏิบัติเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน

5. กิจกรรมการตัดสินใจเลือกวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร่วมบรรยายให้ความรู้

6. กิจกรรมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการกระบวนการทำหนังสือโดยคณะอาจารย์และนิสิต จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**ระยะที่ 2 :** กระบวนการประกวดหนังสือแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรมคือ

1. กิจกรรมลงมือปฏิบัติ โดยการผลิตหนังสือเพื่อนำมาประกวดในงานบุญประเพณีเทศกาลนมัสการองค์พระมิ่งเมืองอำเภอโกสุมพิสัย วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562

2. กิจกรรมนำเสนอชิ้นงาน และเผยแพร่สู่ชุมชน

**ระยะที่ 3 :** การประเมินผลกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบหลังการฝึกอบรมโดยการใช้กระบวนการ ดังนี้

1. การสนทนากลุ่มของนักเรียน

2. แบบสัมภาษณ์ครู

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

3.1 การเรียนรู้เกี่ยวกับป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน

3.2 ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือ

3.3 การรับรู้พฤติกรรมปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนในด้านร่างกาย, ด้านจิตใจ, ด้านครอบครัว และด้านเศรษฐกิจและสังคม

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอค่าแจกแจงความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน

2.1 ทดสอบการกระจายของข้อมูลพบว่า มีการกระจายแบบปกติ โดยใช้สถิติ Kolmogorov-Smirnov Test

2.2 ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ของกลุ่มทดลองช่วงก่อนทดลองและหลังทดลอง โดยใช้สถิติ Paired t-test และ 95% CI

2.3 ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือของกลุ่มทดลองช่วงก่อนทดลองและหลังทดลอง โดยใช้สถิติ Paired t-test และ 95% CI

2.4 ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง

ของค่าเฉลี่ยการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัว เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ โดยใช้สถิติ Paired t-test และ 95% CI

2.5 ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ โดยใช้สถิติ Independent t-test และ 95% CI

2.6 กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

### 3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลกลุ่มทดลองเกี่ยวกับการรับรู้พฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนโดยกระบวนการทำหนังสือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลจากการ

จดบันทึก และนำข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงที่ถอดเป็นบทสนทนา มาวิเคราะห์เนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนด แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

### ผลการวิจัย

#### ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 16-18 ปี และกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนมากมีผลการเรียน 3.00-3.99 สถานภาพของบิดามารดามีสถานภาพคู่ โดยมีอาชีพเกษตรกรและค้าขาย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-20,000 บาท พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ และส่วนใหญ่เคยมีแฟน ส่วนการได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พบว่า ได้รับจากครู/อาจารย์เป็นส่วนมาก

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการทดลอง

| ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน<br>การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ | กลุ่มทดลอง (n = 40) |        |           |        | กลุ่มเปรียบเทียบ (n = 40) |        |           |        |
|---------------------------------------------------------|---------------------|--------|-----------|--------|---------------------------|--------|-----------|--------|
|                                                         | ก่อนทดลอง           |        | หลังทดลอง |        | ก่อนทดลอง                 |        | หลังทดลอง |        |
|                                                         | จำนวน               | ร้อยละ | จำนวน     | ร้อยละ | จำนวน                     | ร้อยละ | จำนวน     | ร้อยละ |
| ความรู้ระดับสูง                                         | 7.0                 | 17.5   | 16.0      | 40.0   | 9.0                       | 22.5   | 10.0      | 25.0   |
| ความรู้ระดับปานกลาง                                     | 18.0                | 45.0   | 24.0      | 60.0   | 19.0                      | 47.5   | 21.0      | 52.5   |
| ความรู้ระดับต่ำ                                         | 15.0                | 37.5   | -         | -      | 12.0                      | 30.0   | 9.0       | 22.5   |
| รวม                                                     | 40.0                | 100.0  | 40.0      | 100.0  | 40.0                      | 100.0  | 40.0      | 100.0  |
| $\bar{x}$                                               | 8.8                 |        | 12.0      |        | 9.0                       |        | 9.6       |        |
| S.D.                                                    | 2.7                 |        | 1.8       |        | 2.6                       |        | 2.2       |        |

ภายหลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นเพิ่มขึ้น 3.24 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลองพบว่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมากกว่ากลุ่ม

เปรียบเทียบ 2.45 คะแนนซึ่งมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นได้ว่ากลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบด้วย

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการทดลอง

| ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือ | กลุ่มทดลอง (n = 40) |        |           |        | กลุ่มเปรียบเทียบ (n = 40) |        |           |        |
|-------------------------------------------------|---------------------|--------|-----------|--------|---------------------------|--------|-----------|--------|
|                                                 | ก่อนทดลอง           |        | หลังทดลอง |        | ก่อนทดลอง                 |        | หลังทดลอง |        |
|                                                 | จำนวน               | ร้อยละ | จำนวน     | ร้อยละ | จำนวน                     | ร้อยละ | จำนวน     | ร้อยละ |
| เห็นด้วย                                        | 12                  | 30.0   | 31        | 77.5   | 10.0                      | 25.0   | 11.0      | 27.5   |
| ไม่แน่ใจ                                        | 20                  | 50.0   | 9         | 22.5   | 19.0                      | 47.5   | 18.0      | 45.0   |
| ไม่เห็นด้วย                                     | 8                   | 20.0   | -         | -      | 11.0                      | 27.5   | 11.0      | 27.5   |
| รวม                                             | 40                  | 100.0  | 40        | 100.0  | 40.0                      | 100.0  | 40.0      | 100.0  |
| $\bar{x}$                                       | 2.1                 |        | 2.8       |        | 2.0                       |        | 2.0       |        |
| S.D.                                            | 0.7                 |        | 0.4       |        | 0.7                       |        | 0.8       |        |

ภายหลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองเห็นด้วยกับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือเพิ่มขึ้น 0.68 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลองพบว่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 0.78

คะแนน ซึ่งมากกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นได้ว่ากลุ่มทดลองมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยกับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบด้วย

ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวทั้ง 4 ด้าน (ภาพรวม) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง จำแนกตามระดับการรับรู้การปฏิบัติตัว

| การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการ<br>ตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน | กลุ่มทดลอง (n = 40) |        |           |        | กลุ่มเปรียบเทียบ (n = 40) |        |           |        |
|-------------------------------------------------------------|---------------------|--------|-----------|--------|---------------------------|--------|-----------|--------|
|                                                             | ก่อนทดลอง           |        | หลังทดลอง |        | ก่อนทดลอง                 |        | หลังทดลอง |        |
|                                                             | จำนวน               | ร้อยละ | จำนวน     | ร้อยละ | จำนวน                     | ร้อยละ | จำนวน     | ร้อยละ |
| ปฏิบัติสม่ำเสมอ                                             | 23                  | 57.50  | 37        | 92.50  | 19                        | 47.50  | 21        | 52.50  |
| ปฏิบัติเป็นบางครั้ง                                         | 17                  | 42.50  | 3         | 7.50   | 21                        | 52.50  | 19        | 47.50  |
| รวม                                                         | 40                  | 100.00 | 40        | 100.00 | 40                        | 100.00 | 40        | 100.00 |
| $\bar{x}$                                                   | 111.66              |        | 126.77    |        | 110.69                    |        | 111.17    |        |
| S.D.                                                        | 12.21               |        | 10.74     |        | 11.34                     |        | 9.96      |        |

การวัดค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนทั้ง 4 ด้าน (ภาพรวม) ของกลุ่มทดลอง พบว่า ก่อนการทดลอง มีการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนอยู่ในช่วงระดับคะแนนที่ปฏิบัติบางครั้ง คือ 74-113 คะแนน และหลังการทดลอง พบว่า มีการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน อยู่ในช่วงระดับ

คะแนนที่ปฏิบัติสม่ำเสมอ คือ 114-153 คะแนน และกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่า ก่อนการทดลอง มีการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนอยู่ในช่วงระดับคะแนนที่ปฏิบัติบางครั้ง คือ 74-113 คะแนน และหลังการทดลอง พบว่า มีการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนอยู่ในช่วงระดับคะแนนที่ปฏิบัติบางครั้ง คือ 74-113 คะแนน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติทั้ง 4 ด้าน (ภาพรวม) ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

| การปฏิบัติเพื่อป้องกันการ<br>ตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน | n  | $\bar{x}$ | SD   | Mean<br>Difference | t   | 95%CI      | p-value |
|----------------------------------------------------------|----|-----------|------|--------------------|-----|------------|---------|
| กลุ่มทดลอง                                               |    |           |      |                    |     |            |         |
| ก่อนการทดลอง                                             | 40 | 111.7     | 12.2 | -15.1              | 5.8 | (9.9-20.4) | <0.001  |
| หลังการทดลอง                                             | 40 | 126.8     | 10.7 |                    |     |            |         |
| กลุ่มเปรียบเทียบ                                         |    |           |      |                    |     |            |         |
| ก่อนการทดลอง                                             | 40 | 110.7     | 11.3 | -0.5               | 0.3 | (3.3-4.3)  | 0.8     |
| หลังการทดลอง                                             | 40 | 111.2     | 10.0 |                    |     |            |         |

กลุ่มทดลอง พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นทั้ง 4 ด้าน (ภาพรวม) ก่อนทดลองและหลังทดลอง พบว่าคะแนนการรับรู้หลังทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยกลุ่ม

ทดลองหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้เพิ่มขึ้น 15.11 คะแนน และกลุ่มเปรียบเทียบพบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านครอบครัว และด้านเศรษฐกิจและสังคม ก่อนและหลังการทดลองพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวทั้ง 4 ด้าน (ภาพรวม) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

| การปฏิบัติเพื่อป้องกันการ<br>ตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น | n  | $\bar{x}$ | S.D. | Mean<br>Difference | t   | 95%CI       | p-value |
|---------------------------------------------------------|----|-----------|------|--------------------|-----|-------------|---------|
| ก่อนการทดลอง                                            |    |           |      |                    |     |             |         |
| กลุ่มทดลอง                                              | 40 | 111.7     | 12.2 | 1.0                | 0.3 | (4.7-6.6)   | 0.7     |
| กลุ่มเปรียบเทียบ                                        | 40 | 110.7     | 11.3 |                    |     |             |         |
| หลังการทดลอง                                            |    |           |      |                    |     |             |         |
| กลุ่มทดลอง                                              | 40 | 126.8     | 10.7 | 15.6               | 6.3 | (10.7-20.5) | <0.001  |
| กลุ่มเปรียบเทียบ                                        | 40 | 111.2     | 10.0 |                    |     |             |         |

ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่า คะแนนกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกันกับคะแนนกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และหลังการทดลองพบว่า จากการวัดการรับรู้พฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านครอบครัว และ ด้านเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ 126.77 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.73 คะแนน ซึ่งในส่วนของกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเฉลี่ยคะแนน 111.17 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.96 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับผลเสียด้านร่างกาย ด้านจิตใจ

ด้านครอบครัว และด้านเศรษฐกิจและสังคม หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่าคะแนนกลุ่มทดลองแตกต่างกันกับคะแนนกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยหลังทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยรับรู้เพิ่มขึ้น 15.60 คะแนน

**การศึกษาผลข้อมูลของการสนทนากลุ่มสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโครงการอบรม จากโรงเรียนโกสุมพิทยาสรรพ์ หลังการทดลอง พบว่า**

นักเรียนชอบที่จะเรียนรู้และซึมซับข้อมูลผ่านสื่อในรูปของภาพและวิดีโอจากโลกอินเทอร์เน็ตมากกว่าที่จะมานั่งอ่านหนังสือเป็นเล่มๆ เพราะภาพหนึ่งภาพสามารถแทน

คำพูดได้นับร้อยนับพัน ทำให้จดจำง่ายและติดอยู่ในใจได้นาน อีกอย่างคือนักเรียนทุกคนมีสมาร์ตโฟน และใช้เวลากับสิ่งนี้มาก เพราะมีสิ่งที่น่าสนใจมากมายในโลกอินเทอร์เน็ต ทำให้มีทักษะและความชำนาญในเรื่องนี้อยู่แล้ว ดังนั้น เมื่อต้องมาทำหนังสือจึงทำให้เข้าใจและเรียนรู้ได้เร็ว สามารถสร้างผลงานได้ตรงกับความต้องการ เกิดความภาคภูมิใจ สามารถนำไปสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งกระบวนการผลิตหนังสือทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในปัญหาและแนวทางการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากขั้นตอนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การแสวงหาแนวคิด การวิเคราะห์เนื้อหา หรือการเขียนบท ต้องอาศัยความเข้าใจในหัวข้อเรื่องเนื้อหาและหัวข้อเรื่องอย่างลึกซึ้งก่อน จึงจะสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาพยนตร์สั้นได้

**การศึกษาผลการสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลนักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นหลังจากนำนักเรียนเรียนรู้ผ่านกระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นในหัวข้อการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น**

พบว่า ภาพยนตร์สั้นสามารถพัฒนาและดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้เรียนรู้พฤติกรรมปฏิบัติการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้ดีขึ้น นักเรียนมีความพึงพอใจและเห็นด้วยกับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการผลิตหนังสือ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ มีความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา การบริหารจัดการเวลา เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกันมากขึ้น มากไปกว่านั้นหนังสือทำให้เด็กเข้าใจจุดมุ่งหมายของชีวิตมากขึ้น

## สรุปและอภิปรายผล

1. กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นหลังการทดลองเพิ่มขึ้น มากกว่าก่อนการทดลอง และ มากกว่าการกลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของภักตะ จันทรเจริญสุข (2553)<sup>(2)</sup> ได้ศึกษาการใช้ภาพยนตร์แบบปฏิสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า หลังจากชมภาพยนตร์แบบปฏิสัมพันธ์ทั้ง 4 เรื่อง นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะที่สูงขึ้นและจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่มและจากการสะท้อนคิด นักเรียนแสดงถึงจิตสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมที่มีบทบาทในการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

2. กลุ่มทดลองได้เห็นด้วยกับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำหนังสือหลังการทดลองเพิ่มขึ้น มากกว่าก่อนการทดลอง และ มากกว่าการกลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ของการวิจัยซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของปรีชา สาร (2555)<sup>(3)</sup> ได้ทำวิจัยเรื่องกระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นโดยการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบมีส่วนร่วม โดยงานวิจัยนี้ได้จัดเป็นโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการและประกวดภาพยนตร์สั้น ผลปรากฏว่าผู้เข้าร่วมอบรมมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมและมีกิจกรรมที่หลากหลาย

3. กลุ่มทดลองมีคะแนนการปฏิบัติตัวด้านร่างกาย เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นหลังการทดลองเพิ่มขึ้น มากกว่าก่อนการทดลอง และ มากกว่าการกลุ่มเปรียบเทียบ

ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 3 ของการวิจัย ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของคิง (1981)<sup>(4)</sup> ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า ความคิด ความเชื่อ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งของบุคคลซึ่งเป็นกระบวนการในการเก็บ ข้อมูลข่าวสาร และจัดระบบข้อมูล การตีความจาก ประสบาสัมผัสและความจากการรับรู้มีความหมาย ต่อประสบการณ์และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น การรับรู้ นับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ การรับรู้ที่ถูกต้องจึงจะส่งผลให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้อง และนำไปสู่พฤติกรรมการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม

4. กลุ่มทดลองมีคะแนนการปฏิบัติตัวด้านจิตใจ เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นหลังการทดลองเพิ่มขึ้น มากกว่าก่อนการทดลองและมากกว่าการกลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ของการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศินันท์ พันธุ์สุวรรณ (2559)<sup>(5)</sup> การศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ต่อการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมเสี่ยง ทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนหลัง การทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลอง และมีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และมีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ  $p < 0.001$

5. กลุ่มทดลองมีคะแนนการปฏิบัติตัวด้านครอบครัว เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นหลังการทดลองเพิ่มขึ้น มากกว่าก่อน

การทดลอง และ มากกว่าการกลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนัย ไชธาดา<sup>(6)</sup> ได้ศึกษาผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ พฤติกรรม การปฏิบัติตน และแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสูงกว่า ก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < 0.05$ )

6. กลุ่มทดลองมีคะแนนการปฏิบัติตัวด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นหลังการทดลองเพิ่มขึ้น มากกว่าก่อนการทดลอง และ มากกว่าการกลุ่มเปรียบเทียบของการวิจัยซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ของการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนัย ไชธาดา<sup>(1)</sup> ได้ศึกษาผลของโปรแกรมสุข ศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ พฤติกรรม การปฏิบัติตน และแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสูงกว่า ก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1.1 การให้สุขศึกษาโดยการประยุกต์ใช้กระบวนการจัดทำสื่อหนังสือ เพื่อเพิ่มการรับรู้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ได้รับความสนใจจากนักเรียนที่เข้าร่วมการทดลองเป็นอย่างดี จึงควรมีการส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการทำงานเป็นทีม

1.2 ควรมีกิจกรรมย่อยเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง จะเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้เกิดทักษะการทำสื่อหนังสือและเป็นการการคงอยู่ของพฤติกรรมที่เหมาะสม

1.3 ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปถอดบทเรียน เพื่อให้ครูและบุคลากรด้านอื่น ๆ นำไปปรับใช้เป็นสื่อในสาระการประกอบการเรียนการสอน และพัฒนางานอื่น ๆ ต่อไป

### 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ และทฤษฎีอื่นๆ ผ่านกระบวนการทำสื่อหนังสือเพื่อทำการวิจัย

ด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคอื่น ๆ เช่น การป้องกันโรคไม่ติดต่อ และ Smart Kids เป็นต้น

2.2 ควรมีประยุกต์ทฤษฎีอื่นเข้าร่วมด้วยกับทฤษฎีเรียนรู้จากประสบการณ์ในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.3 ควรมีการนำกระบวนการทำหนังสือไปประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในกลุ่มอื่น ๆ ด้วย เช่น ประถมศึกษา อนุปริญญา และปริญญา

### กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลโกสุมพิสัย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกุดรัง ที่สนับสนุนการดำเนินงานสื่อหนังสือด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณคณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สนับสนุนวิทยากรและคณะนิสิตในการจัดทำค่ายพี่สอนน้อง ขอขอบคุณผู้อำนวยการและคณะครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอโกสุมพิสัยที่เข้าร่วมโครงการและอนุเคราะห์เป็นพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้

**เอกสารอ้างอิง**

1. อรุณ จิรวัดน์กุล. ชีวสถิติสำหรับงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น. 2547.
2. ภัทนะ จันทร์เจริญสุข. การใช้ภาพยนตร์แบบปฏิสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2554.
3. ปรีชา สาคร. กระบวนการผลิตภาพยนตร์สั้นโดยการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบมีส่วนร่วม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2555.
4. King, I.M. A theory of nursing: Systems, Concepts, process. New York: Wiley sons. 1981.
5. ศศินันท์ พันธุ์สุวรรณและคณะ. ประสพการณ์หลังตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ไม่ได้แต่งงานในภาคเหนือตอนบน. ฉบับที่ 3, สงขลานครินทร์: ว.พยาบาลสงขลานครินทร์. 2556.
6. ชัชชัย ดิยะไพธาดา. ผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2556.